

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA

YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA – Utsjokisuun koulu

Hyväksytty sivistyslautakunnassa 22.10.2024

Taustaa

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kouluilla ja oppilaitoksilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä.

Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työlainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänalueilla. Tasa-arvon edistäminen kouluissa tarkoittaa sitä, että tyttöjä ja poikia kohdellaan mahdollisimman tasapuolisesti ja syrjimättömästi koulupäivän kaikissa tilanteissa. Koulussa laadittava tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka ennaltaehkäisee sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää ja tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä koulun arjessa.

Tasa-arvosuunnitelmalla varmistetaan, että koulussa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä ja perusasiat on kirjattu samanlaisina. Tasa-arvon edistämässä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se oppilaiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.

Tavoitteena on tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen sekä tuloksekas työympäristö, jossa tasa-arvo on osa koko toimintakulttuuria. Tasa-arvon edistäminen on kaikkien koulun jäsenten velvollisuus. Erityisesti koulun johdon ja henkilökunnan sitoutuminen tasa-arvoa edistäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tärkeää. Tasa-arvosuunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvoajatus ja – tavoite saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen toimintaan.

Koulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisalueita ovat - syrjinnän tunnistaminen - syrjintään puuttuminen - toiminnan ja käytäntöjen vaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteutuminen - osallisuuden lisääminen. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Syrjivät

asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa. Tarvitaan asenteellisia muutoksia tiedostamisen kautta, jotta vaikutuksista saadaan pysyviä.

Tämä suunnitelma toimii pohjana Utsjokisuun koulun tasa- arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Tasa- arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kolmen vuoden välein. Tätä suunnitelmaa täydentävät koulujen oppilashuoltosuunnitelmat ja tähän suunnitelmaan tehdyt yksilölliset täydennykset.

2. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Yhdenvertaisuuteen ja syrjintään kuuluvat käsitteet

Syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain 6 § mukaan: 1) sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä); 2) sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä) 3) henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (häirintä); 4) ohjetta tai käskyä syrjiä.

Etninen syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn etniseen tai kansalliseen ryhmään. Etnistä syrjintää voi olla myös erilaiseen asemaan asettaminen henkilön uskonnon tai kansalaisuuden perusteella. Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Muodollisen yhdenvertaisuuden toteutuminen tarkoittaa sitä, että samanlaisessa tapauksessa ihmisiä tulee kohdella samalla tavoin.

Tasapuolinen kohtelu on tärkeä hallinnon oikeusperiaate. Perustuslaki kieltää ihmisten asettamisen erilaiseen asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Hallintolain 6 § mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Tosiasiallinen yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttää yhteiskunnassa esiintyvän syrjintään perustuvan eriarvoisuuden aktiivista poistamista. Samanlainen kohtelu ei aina takaa yhdenvertaisuuden toteutumista, sillä ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Yhdenvertaisuuden aktiivinen edistäminen voi merkitä poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuisi. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Välillinen syrjintä on usein tahatonta ja perustuu esimerkiksi siihen, ettei

näennäisesti puolueettoman säännöksen tai käytännön vaikutuksia erilaisiin ihmisiin tunnisteta.

Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa tietyn syrjinnälle alttiin ryhmän (esim. vanhukset, lapset, etniset vähemmistöt) asemaa ja olosuhteita parantavia erityistoimenpiteitä, jotka tähtäävät tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaamiseen eivätkä asteeltaan muodostu toisia syrjiviksi. Yhdenvertaisuuslain 7 § mukaan positiivisen erityiskohtelun on oltava pyrityn tavoitteen kannalta oikeasuhteista. Suppeassa oikeudellisessa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan määräaikaiseksi suunniteltuja rekrytointiin, uralla etenemiseen ja oppilasvalintoihin liittyviä toimenpiteitä, joilla lisätään aliedustettujen ryhmien osuutta työpaikoilla, eri henkilöstöryhmissä ja oppilaitoksissa. Ennakkoon suunnitellut painotukset vaikuttavat tilanteissa, joissa kahta muodollisesti pätevää hakijaa verrataan keskenään aliedustettua ryhmää edustavan hakijan hyväksi.

Laajemmassa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan eri ryhmien tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja osallistumismahdollisuuksia eri elämänalueilla. Tässä tapauksessa voidaan puhua myös asiakaslähtöisestä palveluiden kehittämisestä.

Yhdenvertaisuuslain 5 § mukaan työn teettäjän tai koulutuksen järjestäjän on tarvittaessa tehtävä kohtuullisia mukautuksia vammaisten henkilöiden työhön tai koulutukseen pääsyn, työssä selviämisen ja työuralla etenemisen turvaamiseksi. Kohtuullinen mukauttaminen tarkoittaa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta rasitetta esimerkiksi työnantajalle tai koulutuksen järjestäjälle, ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Kohtuullisilla mukautuksilla edistetään vammaisten henkilöiden työllistymistä, työssä selviytymistä ja työn säilyttämistä, koulutusta ja elinikäistä oppimista.

Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5a§ 5 § (30.12.2014/1329)

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. **5 a § (30.12.2014/1329)**

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vähintään kolmen vuoden välein laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää: 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta; 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi; 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325 6 §

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet kouluissa

Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 on sitouduttu sukupuolten tasa-arvon edistämiseen monesta näkökulmasta:

- Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia opinnoissa. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.
- Perusopetus lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta.
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita.

- Opetuksen tulee olla sukupuolitietoista. Jokainen oppiaine edistää sukupuolten tasa-arvoa omalla tavallaan.
- Työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyökumppaneiden valinnassa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita on täydennetty Opetushallituksen määräyksellä 63/011/2015, joka informoi perusopetuksen järjestäjiä koulukohtaisen toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laadintavelvoitteesta.

Opetuksen järjestäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 todetaan:

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Prosessi

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen aloitettiin maaliskuussa 2024.

Vaadittavia selvityksiä on tehty maaliskoukokuussa 2024 suullisesti keskustellen, sekä saamen- ja suomenkielisillä kyselylomakkeilla. Vastauksia ovat tuottaneet oppilaat, opettajat ja huoltajat. Aiheita on käsitelty lasten ja nuorten ikätaso huomioiden.

Toimenpiteistä on sovittu koulun rehtorin kanssa ja toimenpiteet on hyväksytty myös opettajankokouksessa. Nuorisovaltuusto on antanut omat kommenttinsa ja ne on täydennetty suunnitelmaan.

Laadittu suunnitelma otetaan käyttöön, kun sivistyslautakunta on hyväksynyt sen.

Selvityksen tulokset ja sovitut toimenpiteet

Selvityksissä alakoululaisten vastaukset ovat osin kuntatasoisia. Yläkoululaisten, opettajien ja huoltajien tulokset perustuvat jokaiseen kouluun erikseen tehtyihin kyselyihin.

Selvitysten tuloksia, oppilaat:

- Tasa-arvo käsitteenä on selkeä ja tuttu jopa eskarilaisille. Oppilaat havainnollistivat asiaa kertomalla, että esimerkiksi eri ammatit eivät ole poissuljettuja miltään sukupuolelta. "Nainenkin voi olla poliisi!"
- Alakoululaisten lasten mukaan tasa-arvo toteutuu melko hyvin kunnassa, mutta yhdenvertaisuuden toteutumisessa joissain asioissa on suuria haasteita (esim. välimatkoihin ja perheen varallisuuteen liittyvät kysymykset).
- Alakouluikäisillä ei ole merkittävää kokemusta rasismista ja syrjinnästä. Kuitenkin jonkinlaisesta vastakkainasettelusta on kokemuksia suomalaisen ja saamelaisen väestön kesken.
- Vapaa-ajan vietossa esiin nousevat erilaiset tapahtumat ja kokoontumiset, joita nuoret kokevat olevan enemmän eteläisessä Suomessa. Eri kylien välillä on pitkä välimatka ja erityisesti Utsjoen ja Karigasniemen nuorten kesken on havaittavissa tunne ja kokemus eriarvoisesta asemasta suhteessa toisiinsa.
- Yläkoululaisista noin 40% kokee, että sukupuoli vaikuttavan arviointiin ja siihen, miten koulun henkilökunta kohtelee heitä. Yläkoululaisista noin kolmannes kokee sukupuolestaan olevan haittaa koulussa. Kyselyn vapaan sanan osiossa nuoret toivovat opettajilta samoja sääntöjä kaikille sukupuolesta riippumatta. Oppilaat toivovat opettajilta lisää puhetta tasa-arvosta.
- Myös yhdenvertaisuuskyselyssä oppilaat kertovat sukupuolten välisen tasa-arvon haasteista ja stereotyyppioista.

- Tasa-arvokyselyssä ilmenee, että oppilaita kannustetaan varsin vähän tutustumaan vastakkaiselle sukupuolelle yleisiin ammatteihin. Tyttöjä rohkaistaan tutustumaan hieman enemmän miesvaltaisiin ammatteihin, kuin toisinpäin.
- Suuri osa yläkoululaisista (40%) on kokenut tai havainnut seksuaalista häirintää/nimittelyä/loukkaavaa tai härskiä puhetta koulussa tai vapaa-ajalla. Yli puolet oli havainnot tai kokenut loukkaavaa tai ahdistavaa sisältöä sosiaalisessa mediassa. Loukkaava tai härski puhe nousi esiin hyvin monen vastauksissa.
- Noin puolet yläkoululaisista kokee, ettei koulu ole tasa-arvoinen.
- Yhdenvertaisuuskyselyssä huomion kiinnittää se, että oppilaat kokevat joutuneensa eriasteisesti epämiellyttävän huomion tai kohtelun kohteeksi henkilökohtaisen vamman tai terveydentilan perusteella.

Selvitysten tulokset, opettajat:

- Opettajista reilu kolmannes kertoo huomanneensa melko usein lapsen etniseen taustaan ja kieleen liittyvää epämiellyttävää kohtelua tai syrjintää. Oppilaiden on huomattu kokeneen myös jonkinlaista epämiellyttävää kohtelua ikänsä tai terveydentilansa takia. (Kyselyssä puutteita, jonka vuoksi tarkan datan saaminen vaikeaa.)
- Huolta herättää, että onko henkilökunnalla tarpeeksi tietoa ja keinoja neuroepätyypillisten kohtaamiseen ja opettamiseen?
- Vain puolet opettajista kokee, että koulu on tasa-arvoinen ja yhdenvertainen.
- Vapaissa kommentteissa nousee esille toive yhdenvertaisesta koulusta, jossa kaikilla on mahdollisuus samoihin asioihin. Osa opettajista kokee, että suomenkieliset oppilaat jäävät kuitenkin helposti paitsioon, kun saamelaislapsille enemmän tapahtumia ja helpompi pääsy oppilashuollon joihinkin palveluihin. Lisäksi toivotaan yhtäläisiä käytäntöjä kummankin kielen opetusryhmissä.

Selvitysten tulokset, huoltajat:

- Puolet huoltajista kokee, ettei koulu ole tasa-arvoinen. Huoltajien ja oppilaiden on vaikea saada joissain tilanteissa ääntään kuuluviin.
- Juhlat ovat liian aikaisin, aiheuttaa haasteita ehtiä pukeutua saamenpukuun. Lisäksi koetaan, ettei saamen kieli kuulu tarpeeksi tai sitä ei oteta huomioon tarpeeksi.
- Kyselyssä nousi esille se, että saamenkieliset ja suomenkieliset lapset saivat samanarvoisen kohtelun, asioita selvitettäisiin sovussa etnisestä tai perhetaustasta riippumatta ja kotiin informoitaisiin asioista enemmän ja

varhaisemmassa vaiheessa. Opettajilta toivotaan yhtenäistä ja läpinäkyvää toimintakulttuuria.

- Moni huoltaja toivoo lapsille mahdollisuutta kasvaa omana itsenään. Usealla on toiveena, ettei sukupuolien olemassaoloa häivytetä.

Toimenpiteet:

- Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön tavoite vuodelle (2024-2025)
yhdenvertaisuuden kehittäminen koulussa.
- Julistautuminen syrjinnästä vapaaksi alueeksi (syksy 2024)
Syrjinnästä vapaa koulu
sitoutuu vastustamaan ja puuttumaan kaikenlaiseen syrjintään, kiusaamiseen ja häirintään kouluyhteisön kaikilla tasoilla oppilaista henkilökuntaan.
Tunnustaa ja hyväksyy ihmisten erilaisuuden osaksi kouluyhteisöä.
Sitoutuu tasoittamaan eriarvoisuutta sekä edistämään ja ylläpitämään
yhdenvertaisuutta.

Merkiksi sitoutumisesta yleisiin tiloihin tulee kyltti (suomi-pohjoissaame), joka muistuttaa asiasta. Vuosittain kouluvuoden alussa koulu järjestää

aamunavauksen/oppitunnin/teemapäivän, jossa asiaa käsitellään. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön projektityöntekijä valmistelee teemakokonaisuuden elokuussa 2024. Materiaali: LIITE 1

Kuva: Yhdenvertaisuus.fi/Oikeusministeriö

- Yhdenvertaisuuden kehittäminen tapahtumissa. Huolehditään, että budjetissa on varaa saada kaikki halukkaat lapset esim. Saamelaisnuorten taidetapahtumaan.
- Positiivisen erityiskohtelun avaaminen oppilaille, opettajille ja huoltajille. Rehtori vastaa tästä. Materiaali: LIITE 2
- Pidetään esillä koulussa näkyviä tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta muistuttavia julisteita ja muita materiaaleja.
- Kunnan nuorten kylien välinen ryhmäyttäminen yhteistyössä nuorisotoimen ja seurakunnan kanssa. Tapahtumien järjestämistä selvitetään lukuvuoden 2024-2025 aikana. Tämä yhteydessä myös aiempiin hyvinvointisuunnitelmiin.
 - Välkkäri -yhteinen välituntikaverikoulutus eri kylien kesken.

- Karigasniemen ja Utsjokisuun yläkoululaisten yhteinen yhden yön ryhmäytysleiri.
- Järjestetään opettajille koulutusta seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta, sekä näiden asioiden kohtaamisesta ammattiroolissa.
- Uusille opettajille perehdytystä- tai koulutusta saamelaiskulttuurista.
- Kouluvuoden päättävä stipendien jako tehdään jatkossa niin, että jokainen voi kokea onnistuneensa jossain ja tulee siitä palkituksi.

Arviointi

Edellinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusselvitys on toteutettu vuonna 2017. Kuntatasoisessa selvityksessä ilmeni haasteita sukupuolten välisessä tasa-arvossa, sekä yhdenvertaisuudessa kieliasioissa. Saamenkielisten oppilaiden oli vaikeampi saada koulussa palvelua äidinkielellään. Sukupuolten välisessä tasa-arvossa ja siihen liittyvissä käyttäytymismalleissa on Utsjokisuun koulussa vielä kehitettävää, pohjoissaamenkielisen opetuksen tarjoamisessa on rekrytointiin liittyviä haasteita. Oppilas voi saada luokka-asteesta riippuen eri tasoisesti oppiaineista opetusta äidinkielellään. Lisäksi terveydenhuollon ja koulupsykologin palveluita saa myös saameksi.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa vuosittaisesta toimenpiteiden toteuttamisesta ja arvioinnista. Arviointi voidaan suorittaa esimerkiksi suppeammalla kyselyllä.

Toimenpiteiden laajempi arviointi suoritetaan seuraavan suunnitelman laatimisen yhteydessä.

Seuraava selvitys 2027 keväällä, uusi voimaan syksyn alkaessa 2027.

LIITTEET:

- 1 [Syrjinnästä vapaa teemapäivä.docx](#)
- 2 [Positiivisen erityiskohtelun opas](#)